જયસેન આચાર્ય ૩૨૦ મી ગાથા, ઉસકી સંસ્કૃત ટીકાકા હિંદી હૈ. પહેલા દો પારીગ્રાફ આ ગયા હૈ-

" હવે ફિર વિશેષ કહા જાતા હૈ "- ક્યા ?

ઔપશમિક આદિ પાંચ ભાવોમેં, પાંચ ભાવ હૈ, આત્મામેં પાંચ ભાવ હૈ એક ત્રિકાળી પારિણામિકભાવ ઔર એક પર્યાય, અવસ્થાકા ચાર ભાવ- (ભાવનો અર્થ શું ?) ભાવનો અર્થ વસ્તુ હૈ-હૈ- ભવન અસ્તિરૂપ, હોના હૈ. ત્રિકાળી વસ્તુ પારિણામિકભાવે હૈ ઔર એક સમયકી પર્યાય ચાર ભાવે હૈ. ભાવ નામ ભવન, હોના એક પર્યાયરૂપ હોના ને એક ત્રિકાળરૂપ હોના, સૂક્ષ્મ હૈ આ વાત, સમજમેં આયા ? પુસ્તક હૈ કે નહીં સામે ? કપુરચંદજી-પુસ્તક રખ્ખા હૈ ? આયા હૈ ? પાના.

ઔપશમિક, પાંચ ભાવ, પાંચ ભાવ, પાંચ ભાવ સૂના હૈ કે નહીં કભી ? હવે સૂનતે હૈ, ઠીક- અભી તક તો કુછ સૂના નહીં કહાંસે સૂને, સૂનાનેવાલા નહીં મીલા થા યહ આત્મા હૈ ને આત્મા, શરીર વાણી મન ભિન્ન, કર્મ ભિન્ન, ઉસકી સાથ સંબંધ નહીં. આ આત્મા જો વસ્તુ હૈ અંદર ઉસમેં પાંચ પ્રકારકા ભાવ- (૧) એક ત્રિકાળી ભાવ નામ ભવન રહનેવાલી ચીજ, ઉસકો પારિણામિકભાવ કહેતે હૈ, પારિણામિક નામ સહજ ભાવ, જીસમેં કોઈ અપેક્ષા હોતી નહીં. ઉસકા નામ પારિણામિક ભાવ, ઔર ઉસકી

પર્યાય, અવસ્થા, હાલત ઉસમેં ચાર ભાવ, ઓ ચાર ભાવ દ્રવ્યમેં હૈ નહીં. ઐસા સિદ્ધ કરના હૈ. સમજમેં આયા ? શોભાલાલજી.

યહ કહતે હૈ દેખો, ઔપશમિક આદિ પાંચ ભાવોમેં, ભાવ નામ હૈયાતીવાલા પદાર્થ પણ હૈયાતિમેં દો પ્રકાર હૈયાતિ. ખરેખર ત્રિકાળી ભાવ ઓ ખરી હૈયાતિ હૈ, વો આયા થા કલ, આત્મદ્રવ્ય લાભ હેતુ, કાલે ન હતા તમે, સમજમેં આયા એ પદ ગાથા પંચાસ્તિકાય- આત્મદ્રવ્ય લાભ. આત્મસ્વરૂપકા લાભ હૈયાતિ. એક, એક ચૈતન્ય અપના ત્રિકાળી સ્વરૂપકી હૈયાતિ, હૈયાતિ તો આતે હૈ ને શબ્દ તુમ્હારે હિંદીમેં ? મોજૂદગી; ઐસા ત્રિકાળ સ્વરૂપ જો મોજૂદગી ઉસકો યહાં પારિણામિકભાવ કહેનેમેં આતા હૈ. પારિણામિક નામ સહજ ભાવ, ઉસમેં કોઈ પર્યાયકી અપેક્ષા નહિ, પરકી અપેક્ષા નહિ, ઐસા આત્મામેં એક પારિણામિકભાવ ત્રિકાળ, ઓ હિ આત્મા, ખરેખર વો હિ આત્મા. લ્યો ખરેખર. સમજમેં આયા ? ઓ નિયમસારમેં આતા હૈ ૧૫મી ગાથામેં આતા હૈ- ૧૫મી ગાથામેં ભાઈ, ખરેખર વો આત્મા.

વસ્તુ, અપની ત્રિકાળ સ્વભાવભાવરૂપ, જીવ જો દૃષ્ટિકા વિષય,જો સમ્યગ્દર્શનકા ધ્યેય, જો સમ્યગ્દર્શનકા વિષય, કે જિસકા વિષય કરનેસે સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ. (ખરેખર માને કયા) " ખરેખર માને યથાર્થ - ખરેખર નહીં- વાસ્તવમેં, ખરેખર, યથાર્થમેં હૈ કે નહીં " આ તો હિંદી હૈ એટલે જરી ખ્યાલ બહાર રહી જાય. હમારે તો ગુજરાતીનો પરિચય ખરો ને ? હમારે બહોત ૩૮-૩૮- આ નિયમસાર હૈ ને ? ૩૮ ગાથા દેખો, ક્યા કહેતે હૈં ? સૂક્ષ્મ બાત હૈ- " જીવાદિ સાત તત્ત્વોકા સમૂહ પરદ્રવ્ય હોનેસે " જીવકી એક સમયકી પર્યાય ઉસકો યહાં જીવ કહા હૈ, ત્રિકાળી દ્રવ્ય છોડકર એક સમયકી પર્યાય ઉસકો જીવ કહા હૈ, ઔર અજીવ, સંવર, નિર્જરા, મોક્ષ આદિ સાતેય પરદ્રવ્ય હૈ, સમજમેં આયા ? શાંતિસે આ તો માખણ-માખણ હૈ જૈન દર્શનકા- જીવાદિ સાત તત્ત્વોકા સમૂહ પરદ્રવ્ય હોનેકે કારણ વાસ્તવમેં ઉપાદેય નહીં. એ આદરણીય હૈ નહીં. જીવકી એક સમયકી પર્યાય જીસકો અહીંયા ચાર ભાવ કહેગા ઓ પર્યાય હૈ, એ આદરણીય નહિ. ઉપાદેય નહીં, અંગીકાર કરને લાયક નહિ. જાનનેલાયક હૈ બસ ઈતના. સમજમેં આયા ?

વો સહજ વૈરાગ્યરૂપી " મહેલના શિખરનો શિખામણિ " એ તો મુનિની પોતાની વાત લીધી છે. ઔદયિક આદિ ચાર ભાવાંતરોને અગોચર હોનેસે. કૈસા હૈ ભગવાન આત્મા ધ્રુવ કે જો આ ચાર ભાવ કહેગા પર્યાયરૂપ ઉદય, ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિક ઓ પર્યાય વો દ્રવ્યકો છૂતી નહિ. દ્રવ્યકો પર્યાયકા આલંબન નહીં, ઔર પર્યાયકો દ્રવ્યકા આલંબન નહિ. (દોનો સ્વતંત્ર) સમજમેં આયા ?

એ ભાવાંતરો, ભાવાંતર નામ પારિણામિક સ્વભાવ ભાવ, ત્રિકાળ, ઉસસે ભાવાંતર અનેરી પર્યાય, અનેરા ભાવ, ઉદય, ઉપશમ, ક્ષયોપશમ ક્ષાયિક આયાને ચાર (ભાવ) ?

એ શુદ્ધ સહજ પરમ પારિણામિકભાવ જીસકા સ્વભાવ ઐસા કારણપરમાત્મા વાસ્તવમેં આત્મા હૈ. ખરેખર વાસ્તવમેં વો આત્મા હૈ આહાહાહા. એઈ પંડિતજી ? ક્યા કીયા ? (પંડિતજીઃ ત્રિકાળી આત્મા કારણ પરમાત્મા હૈ) કારણ પરમાત્મા–લ્યો ? પણ એ ત્રિકાળી જો પરમસ્વભાવભાવ હૈ વો હિ ખરેખર આત્મા હૈ. (ખરેખર આત્મા) ખરેખર આત્મા–હમારી ગુજરાતીમેં– હિંદીમેં વાસ્તવમેં આત્મા હૈ– (સંસ્કૃતમેં) સંસ્કૃતમેં સમજે અહીંયા– " કારણપરમાત્મા હિ આત્મા. " કારણપરમાત્મા હિ આત્મા હૈ. સંસ્કૃત ' હિ ' આવ્યું ! ' હિ ' આવ્યું ને ? ' હિ ' નો અર્થ યહાં ' વાસ્તવ ' કીયા હૈ. ગુજરાતીમેં ' ખરેખર ' કીયા હૈ. ભગવાન આત્મા, એક સેકંડકે અસંખ્ય ભાગમેં, પરમપારિણામિક સ્વભાવભાવ, સ્વભાવભાવ જિસકો કોઈકી અપેક્ષા નહિ ઐસા ત્રિકાળી ભાવ, વો હિ વાસ્તવમેં, યથાર્થમેં, ખરેખર આત્મા હૈ. ઉસકી દૃષ્ટિ કરના ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન હૈ.

હવે, યહાં કહાંસે આધેસે શીખનેકો આયે હૈ તો કાંઈ મૂળ યથાર્થ શીખના પડેગા કે નહીં ? વાસ્તવમેં એ આત્મા હૈ. " અતિ આસન્નભવ્ય જીવોંકો ઐસે નિજ પરમાત્માકે અતિરિક્ત કુછ ઉપાદેય નહીં. " પંડિતજી ! ધ્રુવ, ચિદાનંદ, નિત્યાનંદ પ્રભુ વોહિ એક આદરણીય હૈ અને દૃષ્ટિ કરને લાયક હૈ, લક્ષ કરને લાયક હૈ, બાકી કોઈ ચીજ દૃષ્ટિ કરને લાયક હૈ નહિ. આહાહા ! સમજમેં આયા ? અહીં તો ખરેખરનું નિયમસારમાં છેને ? પછી અહીંયા વો ચાર ભાવ હૈ ને ?

આપણે આયાને ? ચાર ભાવ દેખો, વો ચાર ભાવ હૈ ઉસમેંસે ક્યા ભાવસે મોક્ષ હોતા હૈ ઓ બતાતે હૈ," કીસ ભાવસે મોક્ષ હોતા હૈ વો વિચારતે હૈ, " આચાર્યકો નયા વિચાર કરના હોગા ? પણ સામાન્ય સમાજકો સાથમેં લેકર કહતે હૈ ભગવાન આપણે વિચારીએ દેખો સત્ય ક્યા ઉસમેં હૈ ? પાંચ ભાવમેંસે કિસ પર્યાયસે, કિસ ભાવસે મુક્તિ હોગી, ઓ વિચારતે હૈ. વિચારતે હૈ નામ દુનિયાકો વિચાર કરનેકો કહેના હૈ તો વિચારતે હૈ ઐસા લિખા હૈ. આચાર્યકો વિચારના ક્યા, વો તો હો ગયા હૈ સબ સમજમેં આયા ? તો ઉસમેં કિસ ભાવસે મુક્તિ હોતી હૈ ? મુક્તિકી પર્યાય, આનંદરૂપી દશા, સિદ્ધરૂપી અવસ્થા, કિસ પર્યાયસે, કિસ ભાવસે, પાંચમેસે હોતી હૈ, એ વિચારતે હૈ.

વહાં ઔપશમિક દો ભાવ– ઔપશમિકકા દો પ્રકાર હૈ યહાં, દેખો– ઉપશમ સમકિત હૈ ને ભાવ ઉપશમ હૈ ને ભાવ ? ઉપશમભાવકા દો ભેદ–ઉપશમ સમકિત ઔર ઉપશમ ચારિત્ર, વો આતે હૈ તત્ત્વાર્થ સૂત્રમેં, દૂસરા અધ્યાયમેં (સમ્યક્ ચારિત્ર) ના સમ્યક્ ચારિત્ર નહિ એ વળી દૂસરા. " આ તો ઉપશમભાવમેં દો, પાંચ ભાવ. આયાને પહેલે ઉસમેં " આ તો ઉપશમ સમ્યક્ ચારિત્ર અને ઉપશમ ભાવ દો. વો તો સમ્યક્ ચારિત્ર તો ક્ષાયિક ભાવમેં ભી હૈ પણ ઉપશમમાં દો બસ, એક સમ્યગ્દર્શન ઉપશમ. ઉપશમકા અર્થ ? કર્મકી પ્રકૃતિ સ્થિર હો ગઈ હૈ ઉદય નહીં હૈ એ ઉસકે કારણસે હોં અપનેમેં પુરુષાર્થસે ઈતના

સ્વભાવ સન્મુખ હોકર ઉપશમ સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ કીયા, અને ઓ સ્વભાવ સન્મુખ હોકર સ્થિરતા, અગિયારમાં ગુણસ્થાન સુધી ઉપશમ ચારિત્ર. ઉપશમ સમ્યગ્દર્શન અને ઉપશમ ચારિત્ર એ દો પર્યાય હૈ, તો પર્યાય હૈ વહ આશ્રય કરને લાયક નહીં. સમજમેં આયા ? યે ઉપશમ ભાવસે મુક્તિ હોગી ઐસા કહેગા, સમજમેં આયા. ઉપશમ ભાવસે મુક્તિ હોગી, મુક્તિકા મારગમેં ઉપશમ ક્ષયોપશમ અને ક્ષાયિક-તીનો કહેગા. તો ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિકમેં શુદ્ધ ઉપયોગ આયેગા. પહેલેસે શુદ્ધ ઉપયોગ ઉસકો ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિક કહેતે હૈ વો પાઠમેં આયેગા-સમજમેં આયા ?

અજમેરસે વો નિકલા હૈ ને ટીકા. ? (ઉસને તો કબૂલ કીયા) કબૂલ કિયા હૈ કે આચાર્ય તો ભાઈ ઐસા લિખતે હૈ કે ચોથે ગુણસ્થાનસે ઉપશમ ઉપયોગ શુદ્ધ ઉપયોગ માનતે હૈ. પણ આગળ પાછળ દેખનેસે શુદ્ધ ઉપયોગ ચોથેસે નહિ હોતે હૈ- (હાસ્ય) (આચાર્યે આગળ પાછળ દેખનેસે નથી લખ્યું ?) સમજમેં આયા ? આ સમયસાર હૈ. અજમેરસે છપા હૈ, સમજમેં આયા (જી. હા) ૩૪૧ પાનુ અહીંયા (ગુરુદેવ : સમયસાર અજમેરવાળામાંથી વાંચે છે.) રાત્રિકો કહા થા. દેખો ટીકાકારને યહ બતાયા હૈ કે કાળાદિ લબ્ધિકે બળસે જીવકો ભવ્યત્વ શક્તિકી અભિવ્યક્તિ હોતી હૈ. ભવ્યત્વકા ભાવ હૈ આત્મામેં શક્તિરૂપ વો કાળાદિ લબ્ધિસે વ્યક્તતા પર્યાયમેં સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન આદિ પ્રાપ્ત હોતા હૈ. તભી યહ જીવ અપને પરમાત્મદ્રવ્યકા સમીચિહન શ્રદ્ધાન તભી વહ આત્મા ભગવાન પૂર્ણાનંદ પૂર્ણ હૈ ઐસી સમીચિહન નામ સત્ય શ્રદ્ધા ઔર સમીચિહન જ્ઞાન ઔર સમીચિહન અનુષ્ઠાન-ચારિત્ર કરનેરૂપમેં પરિણમન કરતા હૈ. અપના ત્રિકાળી ભગવાન પરમાત્મા ધ્રુવ સ્વરૂપ વો તરફકા આશ્રય કરકે સમ્યગ્દર્શન-જ્ઞાન-ચારિત્ર પરિણમન કરતા હૈ, ઓ મોક્ષમાર્ગ. ઉસ પરિણામકો હિ આગમ ભાષામેં ઔપશમિક, ક્ષાયિક,ક્ષાયોપશમિક ભાવ નામસે કહા જાતા હૈ. અધ્યાત્મ ભાષામેં શુદ્ધાત્માકે અભિમુખ પરિણામ- ઔર શુધ્ધોપયોગ નામ પાતા હૈ. ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિક પર્યાયકો શુદ્ધ ઉપયોગ, શુદ્ધાત્મા અભિમુખ પરિણામ ઐસે પરિણામ નામ પર્યાય, (કહા જાતા હૈ) કાલ પ્રશ્ન થા વો, કે પરિણામ ક્યા ? પરિણામ કહો કે પર્યાય કહો, દ્રવ્યકી ચાર પ્રકારકી પર્યાય, ઉદય પર્યાય, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિક, ઉપશમ ઓ પર્યાય હૈ અવસ્થા હૈ. યે અવસ્થા દ્રવ્યમેં નહીં હૈ અને યે અવસ્થામેંસે કઈ અવસ્થાસે મુક્તિ હોતી હૈ ? ક્યોંકિ અવસ્થાસે અવસ્થા હોતી હૈ (સ્પષ્ટ હુઆ) સમજમેં આયા. ?

ક્યા ભાવસે મુક્તિ હોતી હૈ, તો ક્યા ભાવ ઓ પણ અવસ્થા હૈ-ઉપશમ-ક્ષયોપશમ-ક્ષાયિક ઔર ઉસસે મુક્તિ હોતી હૈ ઓ ભી અવસ્થા હૈ પર્યાય હૈ, દ્રવ્ય ગુણ નહીં. (દ્રવ્ય-તો કરતું નથી) ઓ તો યહાં સિદ્ધ કરના હૈ. સમજમેં આયા ? અવસ્થા, કઈ દશાસે મુક્તિ હોતી હૈ ? ક્યા દ્રવ્યસે મુક્તિ હોતી હૈ ઐસા નહીં. પીછે જો ઉપશમ-ક્ષયોપશમ-ક્ષાયિકભાવ,

નિર્મળ પર્યાય હૈ વહ અવસ્થા હૈ ઔર અવસ્થાસે મુક્તિ હોતી હૈ વો ભી એક અવસ્થા હૈ. યહ અવસ્થાકા આશ્રય દ્રવ્ય હૈ. સમજમેં આયા ? પણ વો મુક્તિકી પર્યાય દ્રવ્યકે આશ્રયસે નહીં હોતી. પર્યાયસે મુક્તિ હોતી હૈ. શોભાલાલજી ઐસા હૈ, ભારે વાત ભાઈ.

કહતે હૈ કે અરે ! ટીકાકારકે ઉલ્લેખસે ચતુર્થ ગુણસ્થાનમેં શુદ્ધ ઉપયોગ હોના સિદ્ધ હોતા હૈ. સમજમેં આયા ? ગરબડ હોતી હૈ વહાં દર્શનમોહકા ક્ષય-ઉપશમ હો જાતા હૈ, તો ક્યા ફિર ચતુર્થ ગુણસ્થાનમેં શુદ્ધ-ઉપયોગ માન લેના ચાહીયે ? (એનો અર્થ એ નહિ) નહીં માનના ચાહીયે- એમ કરીને. ઉસ ગુણસ્થાનમેં ઉદય ઈસકા ઉત્તર યહ હૈ કિ યહાં અધ્યાત્મ શાસ્ત્રમેં દર્શનમોહ ઔર ચારિત્રમોહ દોકા અભાવ હો ઉસકા નામ શુદ્ધ-ઉપયોગ હૈ એમ કહેતે હૈ ઈ. અરે ક્યાંય વસ્તુની ખબર ન મળે ને ઐસી ટીકા કરે આચાર્યકા હૃદય ક્યા હૈ. કબૂલ તો કરતે હૈ કે શુધ્ધોપયોગ તો ટીકાકારકે મતસે ચતુર્થ ગુણસ્થાનમેં લાગે છે.

ભગવાન આત્મા ત્રિકાળ પરમ ધ્રુવસ્વરૂપ પારિણામિકભાવ, વો દ્રવ્ય હૈ દ્રવ્ય.ઉસકા ધ્યેયસે-ઉપશમ-ક્ષયોપશમ-ક્ષાયિક પર્યાય-પર્યાય નામ અવસ્થા નામ પરિણામ પ્રગટ હોતા હૈ, તો વો પરિણામકો યહાં શુદ્ધ આત્મા અભિમુખ, શુદ્ધ ત્રિકાળી ઉસકા અભિમુખ પરિણામ અથવા શુધ્ધોપયોગ કહેનેમેં આતા હૈ. તો તો ઉપશમ, ક્ષયોપશમ જબ હુઆ તો વો શુદ્ધ ઉપયોગસે હી હુઆ ઓ શુધ્ધોપયોગ હિ હૈ એમ કહેતે હૈ આહાહા ! સમજમેં આયા ? સબ આચાર્ય તો ચોથેસે, ઉપશમ-ક્ષયોપશમ-ક્ષાયિક વો નિર્મળ વીતરાગી પર્યાય હૈ. અને વીતરાગી પર્યાય ક્યા શુભ રાગસે હોતા હૈ ? યે શુધ્ધોપયોગ હી હૈ ચૈતન્ય ભગવાન પૂર્ણ ધ્રુવ, ધ્રુવકા ધ્યેય બનાકર જો પર્યાય ઉત્પન્ન હુઈ વો પર્યાય શુદ્ધ-ઉપયોગ હિ હૈ. ચોથે ગુણસ્થાને સમકિત એ શુધ્ધોપયોગસે સમ્યગ્દર્શન ઉત્પન્ન હોતા હૈ. સમજમેં આયા ?

વો સમયસારમેં હૈ ને વો, ઉદયતિ નયશ્રી અસ્તમેતિ પ્રમાણં ભાઈ કહેતે ને સબેરેમેં ઈંદોરવાળા. ત્યાં પ્રમાણ અસ્તમેતિ કહા અને આ પ્રમાણ ક્યા અને નિશ્ચય ક્યા ત્યાં તો ભગવાન આત્મા ધ્રુવ સ્વરૂપ ઉસકા જ્યાં અંતર્દૃષ્ટિ હોકર અનુભવ હુઆ, ત્યાં તો નય, નિક્ષેપ કે પ્રમાણકા વિકલ્પ હિ નહીં, ભેદેય નહીં ઉસકા અર્થ એ હુઆ કે શુધ્ધોપયોગ (સે) આત્મામેં રમતે હૈ. આહાહા ! સમજમેં આયા ? વો જો આપણે સબેરેમેં ચલા ઓ પ્રમાણ ને નય ને નિક્ષેપ-નિશ્ચયથી, નિશ્ચય પૂજ્ય હૈ પ્રમાણ અપૂજ્ય હૈ ઐસે દો ભાગ મિલતે હૈ, વો પ્રમાણકા તો જ્ઞાન સામાન્ય કહેતે હૈ. સમજમેં આયા ? અને આમાં તો જો વિકલ્પકા પ્રમાણ થા, નિશ્ચયનયકા ભી વિકલ્પ ઉસમેં નહીં ઐસે કહેતે હૈ વહાં-ભાઈ, પહેલે તો નિશ્ચયકા નય આ મૈં ધ્રુવ હું, શુદ્ધ હું ઐસા વિકલ્પ ભી નહીં. મૈં ભેદ હું ઐસા વિકલ્પ ભી નહીં. આ મૈં અભેદને શુદ્ધ એકાકાર હું ઐસા ભી વિકલ્પ નહીં

ત્યાં. ઐસા અંતરમેં અનુભવ હો ઉસકા નામ શુધ્ધોપયોગ ને ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન. આહાહા ! સમજમેં આયા. ?

તો આંહી કહેતે હૈ કે વાત તો લાગે તો છે માળુ કે -પણ હવે આપણને બીજે ઠેકાણે આમ કહ્યું છે ને તેમ કહ્યું છે એમ કરીને ઉડાડી દીધુ. આંહી કહેતે હૈ ક્યા કીયા, દેખો, કયા ભાવસે મુક્તિ હોતી હૈ ? તો કે ઉપશમભાવ દો ભાગ હૈ, ઉપશમ સમ્યક્ ને ઉપશમ ચારિત્ર ખરું ? પીછે ક્ષાયિકભાવ કે નવ ભેદ હૈ, હૈ પીછે ક્ષાયિકભાવ હૈ ને પહેલે લખાયા ક્ષાયિક-ક્ષાયિક ભાવ લીધા આંહી ક્ષયોપશમ લીધો છે પહેલો- એ અઢાર ભેદ હૈ લ્યો. એ મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન ને મનઃપર્યય જ્ઞાન ઓ ચાર જ્ઞાન ક્ષયોપશમભાવે હૈ, એ પર્યાય દ્રવ્યમેં નહીં હૈ. સમજમેં આયા ? પછી કુમતિ-કુશ્રુત અને વિભંગ કુ. અવધિ જ્ઞાન-ત્રણ અજ્ઞાન- એ ભી પર્યાય હૈ-પરિણામ હૈ.-ચક્ષુદર્શન- અચક્ષુદર્શન અને અવધિ દર્શન એ ભી ત્રણ પર્યાય હૈ- કાળલબ્ધિ, કરણલબ્ધિ, ઉપદેશલબ્ધિ પાંચ લબ્ધિ આતે હૈ ને ? ઉસકો અહીં સમા દીયા ઉપશમલબ્ધિ, પ્રયોગલબ્ધિ. એ ભેદોકી પાંચ લબ્ધિ. એ પાંચ લબ્ધિ પર્યાયરૂપ હૈ, સૂનો. સમજમેં આયા ? (પાંચ પર્યાય) હા, પણ દ્રવ્યકે આશ્રયસે પર્યાય ઉત્પન્ન હોતી હૈ સમ્યક્, પણ અહીંયા તો પીછે સમ્યગ્દર્શનકી પર્યાયસે મુક્તિ હોતી હૈ ઐસા કહેના હૈ. સમજમેં આયા ? એકવીશ ભેદ ઉદયભાવકા હૈ, ચાર ગતિ, એ પર્યાયમેં હૈ, આત્માકી અવસ્થામેં હૈ, યે આશ્રય કરને લાયક નહીં, મનુષ્ય ગતિ હૈ તો ઉસકે આશ્રયસે સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ, ઐસા હૈ નહીં, ઔર ક્રોધ, માન, માયા, લોભ ચાર, ઓ ભી કષાય પર્યાય હૈ. રાગકી દ્વેષકી પર્યાય ઓ ભી આશ્રય કરને લાયક નહીં. ઓ પર્યાય હૈ. " સ્ત્રી લિંગ, પુરુષલિંગ, નપુંસકલિંગ એ ભેદસે લિંગકા તીન પ્રકાર હૈ " ભાવલિંગ ભી તીન હોં, સામાન્ય સંગ્રહનયસે મિથ્યાદર્શન એક, અજ્ઞાન એક, અસંયમ એક, અસિદ્ધત્વ એક ઔર શુક્લલેશ્યા આદિ છ લેશ્યા એકવીશ બોલ ઓ પર્યાયમેં હૈ, ઉદયભાવમેં હૈ, ઉદયભાવમેં હૈ, વિકારમેં હૈ યે સબ બોલ, ઉસસે મુક્તિ હોતી નહીં.

પહેલે ઉપશમભાવ કહ્યા, ઉસ્સે મુક્તિ હોતી હૈ. મોક્ષકા કારણરૂપ આ અઢાર ભેદ જે ક્ષયોપશમના કહ્યા, ઉસમેં મતિ, શ્રુત જ્ઞાન આદિસે મુક્તિ હોતી હૈ. (એ પર્યાય વધીને ક્ષાયિક થાય) ક્ષાયિક થાય, સમજમેં આયા ? પણ એ પર્યાય દ્રવ્યમેં નહીં ઐસી બાત હૈ ભાઈ. બહુત અધ્યાત્મને- સૂક્ષ્મ રૂપથી ગોઠવ્યું છે.

પછી પારિણામિક ભાવના તીન ભેદ- એટલે ત્રેપન (૫૩) ભેદ હુઆ. પાંચ ભાવકા ત્રેપન ભેદ, પહેલે દો ઉપશમકા, ક્ષાયિકકા નવ, ક્ષાયિક સમકિત, યથાખ્યાત ચારિત્ર, કેવળજ્ઞાન, કેવળદર્શન ને અંતરાયના પાંચ-લાભ, દાન, આદિ, ક્ષાયિક ઓ ભી પર્યાય હૈ સમજમેં આયા ? દ્રવ્યમેં પર્યાય નહીં, પણ ઓ પર્યાય મોક્ષરૂપ હૈ, સમજમેં આયા ? ભારે વાતુ ભાઈ. જાનના કે આ જૈન દર્શન ક્યા ચીજ હૈ. ઐસે ને ઐસે માન લેતે

લોકો કે જૈન દર્શન ઐસા ને ફૈસા ઐસે લિખતે હૈ બાપુ જૈન દર્શન સૂક્ષ્મ હૈ ભાઈ. વસ્તુકા સ્વરૂપ હિ જૈન દર્શન હૈ વો કોઈ કલ્પિત સંપ્રદાય નહીં. (નહીં) કહેતે હૈ કે એ નવ ભેદ પર્યાયરૂપ હૈ, આહાહા ! એ નવ ભેદકો નિયમસારમેં ચાર જ્ઞાનકો વિભાવ જ્ઞાન કહા ઔર કેવળજ્ઞાનકો સ્વભાવ જ્ઞાન કહા, ઔર દૂસરે ઠેકાણે એ ચાર ભાવકો-ઉદય-ઉપશમ-ક્ષયોપશમ-ક્ષાયિક ચાર ભાવકો આવરણ સહિત કહા, ક્યોંકિ ઉસમેં નિમિત્તકા અભાવ પડતે હૈ કેવળજ્ઞાનમેં, અથવા કેવળજ્ઞાનકા આશ્રય કરનેસે, અપને તો કેવળજ્ઞાન હૈ નહિ. દૂસરાકો કેવળજ્ઞાન હૈ ઉસકા લક્ષ કરનેસે તો વિકલ્પ ઉઠતે હૈ. ઉસકો લાભ હોતા નહીં. ઓ કારણ ચાર ભાવ વિભાવભાવ કહેનેમેં આયા હૈ, આહાહા ! પહેલે તીન જ્ઞાનકો વિભાવભાવ કહા થા, વો હિ નિયમસારમેં ફિર ચાર ભાવકો ભી વિભાવભાવ કહા, ક્યોંકિ ઓ ત્રિકાળી સ્વભાવ નહિ. વિભાવ શબ્દે વિશેષ અવસ્થા, વિશેષ અવસ્થા ઉસકા નામ વિભાવભાવ, ઓ આશ્રય કરને લાયક નહીં. સમજમેં આયા. ?

પારિણામિકમેં **તીન**, ભવ્યત્વ, અભવ્યત્વ ઓ આયેગા ઉસમેં, એ આયેગા જુઓ, આપણે અહીંયા (એ હજી હવે આવશે) ક્યા કહેતે હૈ દેખો એ આયેગા એ તરત જ આયેગા.

ઉપશમ-ક્ષયોપશમ-ક્ષાયિક અને ઔદયિક. ચાર ભાવ ચાર કહ્યાને અભી ! એ પર્યાયરૂપ હૈ, અવસ્થારૂપ હૈ દશારૂપ હૈ પરિણામરૂપ હૈ અંશરૂપ હૈ. " ઔર શુદ્ધપારિણામિકભાવ દ્રવ્યરૂપ હૈ. " હૈ ઉસમેં ? (જી. હા) ત્રિકાળ, ત્રિકાળ, બિંબ ભગવાન, ચિદ્બિંબ વીતરાગ મૂર્તિ, અકષાય સ્વભાવકા પિંડ, ઓ પારિણામિકભાવ, ઓ દ્રવ્યરૂપ હૈ, વસ્તુરૂપ હૈ. સમજમેં આયા ? " વહ પરસ્પર સાપેક્ષ ઐસા દ્રવ્ય-પર્યાય દ્વય. " (દ્રવ્ય અને પર્યાય યુગલ) સો આત્મા પદાર્થ હૈ- દો મિલકર આખા આત્મા પ્રમાણકા વિષય કહેનેમેં આતા હૈ.

નિશ્ચયકા વિષય તો ધ્રુવ આત્મા વો હિ વાસ્તવમેં આત્મા હૈ. સમજમેં આયા ? ઓ પરસ્પર ત્રિકાળ વસ્તુ ધ્રુવ ઓ પારિણામિકભાવકા આત્મા, ઔર ચાર પર્યાય ઓ વર્તમાન પર્યાયરૂપ આત્મા, પર્યાયરૂપ વ્યવહાર આત્મા, આહાહા ! ઓ નિશ્ચય આત્મા. મોક્ષ ભી વ્યવહારસે હોતા હૈ ને મોક્ષકા માર્ગ ભી વ્યવહાર હૈ, ઐસી બાત હૈ, બંધકી તો બાત એક બાજુ રખો, પણ મોક્ષકા માર્ગ હૈ વહ વ્યવહાર હૈ, ક્યોંકિ પર્યાય હૈ, ઔર વો " જિણમયં - પૂછયું 'તું કોઈએ- પ્રશ્ન નહિ કહા થા ? તીર્થ ને તીર્થકા ફળ તમે પ્રશ્ન કીયા થા ને ? તીર્થ ને તીર્થકા ફળ, ઓ તીર્થ ભી મોક્ષકા માર્ગકી પર્યાય હૈ, વ્યવહાર ઔર ઉસકા ફળ મોક્ષ ઓ ભી વ્યવહાર. (જી, હા) ક્યોંકિ વો એક સમયકી પર્યાય હૈ. (અમે તો રાગને વ્યવહાર સમજીએ છીએ) અહીં રાગ ફાગ તો ક્યાંય રહી ગયો હવે સમજમેં આયા ? રાગ તો પરદ્રવ્યમેં ચોખ્ખા નિકાલ દીયા. અને એક સમયકી પર્યાય દ્રવ્યકી

અપેક્ષા વો ભી પરદ્રવ્ય હૈ, ઐસી બાત હૈ. હેં? (સિદ્ધ પર્યાય?) સિદ્ધ પર્યાય હૈં. વીતરાગી નિર્મળ શુદ્ધ સમ્યગ્દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર પર્યાય વો તીર્થ હૈ. વો નિશ્ચય દ્રવ્યકી અપેક્ષાએ સક્રિય પરિણામ હુઆ. ભગવાન આત્મા ધ્રુવ તો નિષ્ક્રિય હૈ. સમજમેં આયા? થોડા થોડા સમજના પણ માલ હૈ આ. એઈ-ચીમનભાઈ! ભગવાનકા ઘરકા માલ આ હૈ. તેરા ઘરકા માલ આ હૈ, (કિતની કિતની બાત યાદ રખના પડેગા) કિતના રખના હૈ. ઉસમેં કુછ રખની હૈ (કુછ ભી નહિ રખના) કંઈ રખના નહિ હૈ. જો ત્રિકાળી વસ્તુ ભગવાન ધ્રુવ હૈ, બસ વો હિ ખરેખર વાસ્તવિક દ્રવ્ય હૈ, ઔર એક સમયકી અવસ્થામાં ચાર ભાવ હૈ, વો પર્યાય આત્મા હૈ, વો ત્રિકાળમેં હૈ નહીં. (હૈ નહીં) આમાં યાદ ક્યા, કીતના રખના હૈ? આહાહા! સમજમેં આયા?

"વહાં પ્રથમ તો", ચોથા પારા- "જીવત્વ, ભવ્યત્વ અને અભવ્યત્વ ઐસે તીન પ્રકારકે પારિણામિકભાવમેં." હવે પારિણામિકકા તીન ભેદ લીયા. ઓ ઉપરસે સાધારણ નામ લીયા થા. વો પારિણામિકકા ભેદ લીયા- ક્યોંકિ મૂળ પારિણામિક સ્વભાવ ત્રિકાળ હૈ વો સમજાના હૈ, તો ભેદરૂપ પારિણામિકભાવ હૈ યે અશુદ્ધ પારિણામિક હૈ એમ બતાના હૈ. તત્ત્વાર્થસૂત્રમેં આયા ને? પારિણામિકકા તીન ભાવ-જીવત્વ, ભવ્યત્વ, અભવ્યત્વ એ અશુદ્ધનયસે-વ્યવહારનયસે કથન હૈ- સમજમેં આયા.?

અહીં કહેતે હૈ, જીવત્વ, ભવ્યત્વ અને અભવ્યત્વ એ તીન પ્રકારકા પારિણામિકભાવ હૈ. ઈસમેં કોઈ કર્મકી, પરકી અપેક્ષા હૈ નહીં. "શુદ્ધજીવત્વ ઐસા જો શક્તિલક્ષણ પારિણામિકપણા"- હવે સૂનો- શુદ્ધ જીવત્વ, ત્રિકાળ ધ્રુવ, શુદ્ધ જીવપણા, આત્મા જો વાસ્તવમેં, ખરેખર કહા નિયમસારમેં સમજમેં આયા? ઐસે શુદ્ધ જીવપણા-ત્રિકાળ ધ્રુવપણા, અભેદ ચૈતન્ય સ્વભાવપણા, ઓ શુદ્ધ જીવત્વ, ઐસા જો શક્તિ લક્ષણ, શુદ્ધ શક્તિ લક્ષણ હૈ. ધ્રુવકા લક્ષણ હૈ, સત્ત્વકા લક્ષણ હૈ, ત્રિકાળ જીવત્વ-ભાવ, એ પારિણામિકપણા, એ પારિણામિકભાવ હૈ, સહજ ભાવ હૈ, ત્રિકાળભાવ હૈ. એકરૂપ ભાવ હૈ, "વહ શુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકનયાશ્રિત હોનેસે", દેખો ઓ આયા થા પહેલે શુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકનયસે જીવ કર્તૃત્વ-ભોક્તૃત્વસે રહિત હૈ-આહાહા! ભગવાન આત્મા ત્રિકાળી જીવપણા અર્થાત્ ધ્રુવપણા, જ્ઞાન-દર્શન-આનંદ, વિર્ય આદિ ધ્રુવપણા, જીવના જીવપણા, જીવકા-જીવપણા, ઓ ત્રિકાળી જો હૈ-જીવત્વ હૈ ને? જીવપણા હૈ ઉસમેં; ઐસા શક્તિ લક્ષણ પારિણામિકપણા શુદ્ધદ્રવ્યાર્થિકનયાશ્રિત હોનેસે, એ તો શુદ્ધ દ્રવ્ય ત્રિકાળી, ઉસકા જો જ્ઞાન કરનેવાલી નય ઓ આશ્રય, ત્રિકાળ જીવત્વકો ધ્રુવ કહનેમેં આતા હૈ. "એ નિરાવરણ હૈ" એ ત્રિકાળ જીવત્વ સ્વભાવ તો નિરાવરણ હૈ. આવરણ-ફાવરણ કુછ હૈ નહિ, આવરણ તો નહીં પણ આવરણકા અભાવ ભી ઉસમેં નહીં. ઓ તો ત્રિકાળ નિરાવરણ સ્વરૂપ હિ હૈ. સમજમેં આયા.?

ત્રણમેં જીવપણા, ભવીપણા, અભવીપણા– તીનમેં શુદ્ધજીવત્વ ઐસા જો શક્તિલક્ષણ પારિણામિકપણા ઓ હિ વસ્તુકા ત્રિકાળી સ્વરૂપ, ઓ શુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકનય હોનેસે, ત્રિકાળી દ્રવ્યકે આશ્રયસે જ્ઞાન કરનેવાલા નય કરતે હૈ, આ કારણે વો નિરાવરણ હૈ. શુદ્ધ જીવપણા ત્રિકાળ નિરાવરણ, શુદ્ધ જીવપણા ધ્રુવપણા જ્ઞાન, દર્શન, આનંદ સત્તા આદિ ત્રિકાળી સ્વભાવભાવ જો જીવકા જીવપણા, જીવકી શક્તિ, ઉસકા સ્વરૂપપણા ઐસા શક્તિલક્ષણ પારિણામિકપણા એ ત્રિકાળ નિરાવરણ હૈ. સમજમેં આયા ? ભારે ભાઇ શામદાસજી આ તો કભી સૂના હિ નહિ એવી વાત છે.

આ ફેરી આ ઓલામાં રહી ગયા. " ઔર શુદ્ધપારિણામિકભાવ ઐસી સંજ્ઞાવાળા જાનના "– શુદ્ધ–પારિણામિક ત્રિકાળ જીવત્વ ભાવકો, ધ્રુવ સ્વભાવકો, જીસમેં પર્યાયકી ભી અપેક્ષા નહીં. અવસ્થા, હાલતકી અપેક્ષા નહીં, વર્તમાન પરિણામકી અપેક્ષા નહીં, ઐસા ત્રિકાળી પારિણામિક સ્વભાવભાવ, ધ્રુવ નિત્યાનંદ પ્રભુ, ઉસકા શુદ્ધ પારિણામિકભાવ ઐસી સંજ્ઞા, ઐસા નામવાળા ઓ જીવત્વકો કહેનેમેં આતા હૈ. સમજમેં આતા હૈ કે નહીં ? બહુ સાદી ભાષા હૈ ઐસી કોઈ કડક ભાષા નહીં હૈ સંસ્કૃત ને વ્યાકરણ ને બહુ–નંદકિશોરજી. એ આત્માકા ધ્રુવ સ્વરૂપ એ ધ્રુવ સ્વરૂપ, ત્રિકાળ સ્વરૂપ જો દૃષ્ટિકા વિષય હૈ સમ્યગ્દર્શનકા વિષય ધ્યેય ઓ હૈ, પર્યાય બર્યાય ઓ સમ્યગ્દર્શનકા વિષય નહીં (નહીં) આહાહા !

પ્રથમ ધર્મ ઉત્પન્ન હોનેમેં ઓ ભગવાન ત્રિકાળી ધ્રુવ સ્વરૂપ એ હિ આશ્રય કરને લાયક હૈ. નંદકિશોરજી– હૈ ? ઉસમેં હૈ ? દેખોને પાના તો એ માટે તો રખ્ખા હૈ– હમારે, લાલચંદ શેઠ આવ્યા 'તા કે આપણે ત્યાં જઈએ તો હિંદી હૈ કે નહીં ત્યાં–લ્યો આ ગયા. આ હિંદી પહેલેસે છપાયા હૈ ક્યાં ગયા લાલચંદ શેઠ ? આ વહાં બેઠે. આ તો યહાં પહેલેસે છપાયા હૈ પંદરસો–ભાઈ, આ હિંદી લોગ આયેગા તો સબકો હાથમેં દેતે હૈ. હિંદી વાંચના પડેગા, ગુજરાતી સમજે નહીં બરોબર ને ભાવ ગૂઢ હૈ. તો પહેલેસે પંદરસો રામજીભાઈએ છપાવ્યા. રામજીભાઈએ છપાયા કે, છપનેકા થા ને છપા ? પણ કહેનેમેં કૈસે આવે (આપને તો સબેરે વાંચ્યુ ' તું ખરે છે–મંગલાચરણમેં એ વાંચ્યુ ખરે છે) આ ખરે છે. કર્મ ખરી જાતે હૈ, નાશ કરતે નહીં (ઉસકે કારણસે ખરતે હૈ) ઐસી ચીજ, ઐસી હૈ, તો પ્રશ્ન ઐસા હુઆ કે આચાર્યે ઐસા ક્યૂં ન લીખા. (લીખા હૈ) ઐસા ક્યૂં ન લીખા કે કર્મ ઉસકે કારણસે ખરતે હૈ, આત્મા કર્મકા નાશ કરતે હૈ ઐસા લીખા હૈ. તો ઉસકા અર્થ ક્યા ? દરેક પદમેં દરેક ગાથામેં, ઓ ગાથાકા શબ્દાર્થ કરના, નયાર્થ કરના કઈ નયકા વાક્ય હૈ. ઔર આગમાર્થ કરના કે આ આગમકા ભાવ હૈ કે અન્યમતિકા ભાવ હૈ. સમજમેં આયા ? ઔર ભાવાર્થ ઉસકા તાત્પર્ય ક્યા હૈ ઐસા એક ગાથા દીઠ પાંચકા અર્થ કરના– ઐસા સમયસારમેં, પરમાત્મ પ્રકાશમેં, દ્રવ્ય સંગ્રહમેં ઐસા ચલા હૈ. એકેક ગાથામેં પાંચ

પાંચ અર્થ કરના. ઐસે શબ્દાર્થ કરના. ક્યા નયકા આ વાક્ય હૈ, (૧) શબ્દાર્થ (૨) નયાર્થ (૩) આગમાર્થ (૪) તાત્પર્યાથ, (૫) ભાવાર્થ. સમજમેં આયા ? (ઔર તો હમે કુછ કામ નહિ બસ યેહિ કરતે રહેંગે) સમજમેં આયા ? (યેહિ કરતે રહેંગે, ઔર તો હમે કુછ કામ નહિ હે) હેં ? એ હિ કરતે રહેના દૂસરા ક્યા કામ હૈ ? ધૂળેય કર સકતે નહીં, કાપડ-બાપડકા વેપાર કર સકતે નહીં કુછ નહીં તમારે કાપડ નહીં, સોના હૈ યે સોનાના ધંધા હૈ સોનામાં પણ વાંધા ઉઠયા હૈ સરકાર તરફથી. ઈતના ખપે ને ઈતના ખપે. એમ કરીને. ઠીક હૈ યે તો ઐસા હોતા હૈ બહારમેં સંયોગ.

અહીં તો કહેતે હૈ, જીવત્વ શક્તિ કોણ ? ત્રિકાળ-એક સમયકી પર્યાય ભી નહિ, ભવી, અભવી ભી મૈં નહીં- (એ તો પર્યાય હૈ) સમજમેં આયા. ? ધર્મી જીવ, જીવત્વ શક્તિકી દૃષ્ટિ હોનેસે, સમકિતીકી દૃષ્ટિ ત્રિકાળ જીવત્વ શક્તિ ઉપર હૈ ઓ કારણસે વો ભવી કે અભવી મૈં નહીં. (નહીં) ઓ ચૌદ માર્ગણામેં આતે કે નહીં ? ચૌદ માર્ગણા, ગતિ-જાતિ, કષાય, લેશ્યા માર્ગણાઓ આતે હૈ કે નહીં ઓ ચૌદ માર્ગણા મેરેમેં હૈ હિ નહી. (બરાબર) આહાહા ! સમજમેં આયા ? ભેદ હૈ ને ભેદ ? પર્યાયકા ભેદ, દ્રવ્યમેં નહીં યૂં. અહીં કહેતે હૈ " શુદ્ધ પારિણામિકભાવ ઐસી સંજ્ઞાવાળા જાનના. " વહ તો બંધ-મોક્ષ પર્યાય પરિણતિ રહિત હૈ ", દેખો. કૌન ? જો ત્રિકાળી ભગવાન ચૈતન્ય ધ્રુવ-જીવત્વ નિત્યાનંદ પ્રભુ ઐસા આત્માકા ધ્રુવ સ્વભાવ, એ બંધ મોક્ષ પર્યાય પરિણતિ રહિત હૈ. ઉસમેં તો બંધકા પર્યાય ને મોક્ષકા પર્યાયકી પરિણતિ, શુદ્ધ જીવત્વ શક્તિમેં, ધ્રુવમેં હૈ નહીં. સમજમેં આયા. ?

ત્રિકાળ વસ્તુ જો શુદ્ધ ધ્રુવ હૈ, ઉસમેં બંધ ને મોક્ષકી અવસ્થા, ઉસસે તો રહિત હૈ વો તો. બંધ ને મોક્ષના પરિણામ તો પર્યાયમેં હૈ, સમજમેં આયા ? પર્યાયમેં હૈ. પરિણામમેં હૈ, પર્યાયમેં હૈ બંધ ને મોક્ષ, દ્રવ્યમેં હૈ નહિ. આહા ! આ તે વાત (સત્ય વાત) હજી તો કર્મ મેરેમેં નહીં ઐસે માનનેમેં પસીના ઉતર જાય આહાહા ! પીછે કહેતે-રાગ મેરેમેં નહીં આહાહા ! અરર (રાગ ક્યાં થાય છે) રાગ કીસમેં હોતા હૈ ? આત્મામેં હોતા હૈ કે પરમેં હોતા હૈ ? અરે, સૂન તો સહી સમજમેં આયા ? અહીંયા પીછે તો કહેતે હૈ રાગકા જ્ઞાન હુઆ વો જ્ઞાનકી પર્યાય ભી દ્રવ્યમેં નહીં એ શેઠ ! (પુરાની માન્યતા સબ છુડા દીયા) ખોટી માન્યતા હતી તો ઉસમેં ક્યા છોડના હૈ ? એમ ને એમ સમજે બીના ચલો ધરમ કરે, ધરમ કરે- ધૂળમેં ધરમ હૈ ? ધર્મ કહાં હોતા હૈ ઉસકી તો ખબર નહીં.

ભગવાન આત્મા નિત્યાનંદ પ્રભુ, જીસકા ધ્રુવ સ્વભાવ જીવપણા, જીવપણાનો અર્થ ? અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત આનંદ, અનંત વીર્ય એ સ્વચતુષ્ટય ત્રિકાળી, વો ધ્રુવ જીવત્વ હૈ. સમજમેં આયા. ? એ ત્રિકાળી ધ્રુવ જીવત્વમેં બંધ મોક્ષ પર્યાય પરિણતિ રહિત હૈ. આમાં ઈતના લીયા. પહેલે તો દોઈ લીયા થા, કે બંધકા પરિણામ,

બંધકા કારણકી પર્યાય, મોક્ષકી પર્યાય, મોક્ષકા કારણકી પર્યાય, ઓ ચારસે રહિત ઓ ત્રિકાળી ધ્રુવ ભગવાન આત્મા હૈ.

પરિણતિ, પર્યાય દ્રવ્યમેં નહીં હૈ એમ સિદ્ધ કરના હૈ અહીંયા– સમજમેં આયા, ? પરિણતિ–પર્યાય, પર્યાયમેં હૈ, એ પર્યાય દ્રવ્ય ધ્રુવ ત્રિકાળીમેં હૈ નહીં. આહાહા ! ભારે ! લોકો સ્વાધ્યાય કરે નહીં, વાંચે નહીં અને સ્વાધ્યાય કરે તો, આચાર્યકા કયા હૃદય હૈ એ અભિપ્રાય ઉસકો તપાસે નહીં (તપાસે નહીં) સમજમેં આયા ? ઐસે ઐસે વાંચ જાયઐસા લીખા હૈ, ઐસા લીખા હૈ લીખા હૈ પણ ભાવ ક્યા હૈ ?

'યહ તો ' યહ તો નામ વહ તો વહ નામ ? જો શુદ્ધ જીવત્વ સ્વભાવ, પારિણામિકભાવ, ભગવાન અસ્તિરૂપ ભાવ, ત્રિકાળ સત્તારૂપ ભાવ, જીવભાવ, જ્ઞાન ભાવ, દર્શનભાવ, આનંદભાવ, શાંતિભાવ, વીતરાગ વિગેરે. ઐસા ત્રિકાળી જીવત્વ, ધ્રુવભાવ, ઓ બંધ ને મોક્ષની વર્તમાન અવસ્થા, પર્યાય પહેલે પરિણામ કહા થા, પરિણામસે શૂન્ય કહા થા, અહીં બંધ–મોક્ષ પર્યાય પરિણતિ રહિત હૈ, દૂસરા શબ્દ લીયા અહીંયા, ઓલા પરિણામ કહા થા ઉસમેં ન સમજે તો વિશેષ અહીં પર્યાય લે લીયા. સમજમેં આયા ? બફમ થઈ જાય એવું છે. ઐસા બહુત ઘુસ દીયા હૈ ને વો બીડી કે ધંધેમેં– સમજમેં આયા ? (બધુ નીકળી જાય એવું છે ને ?) આ તો નીકળી જાય એવું, એમાં તો હૈ નહીં જો આ સમજે તો– અહીં તો દ્રવ્યમેં પર્યાય હૈ નહીં, નીકળે કહાંસે. આહાહા ! હેં ? (નિજ ઘરકી તલાશ) નિજ ઘર તપાસો, તમારા ઘરમેં પાતાળમેં ક્યા પડા હૈ ? પાતાળ કૂવા કરતે હૈ ને કૂવા નહીં–ક્યા કહેતે હૈ ? આ પાતાળ કૂવા ખોદતે હૈ ને ? ઠેઠકા પાણી અહીંયા પાતાળ કૂવા હૈ ને ? પાતાળમેંસે પાની નિકાલતે હૈ, આ પાતાળ કૂવા આત્મા.

ભલે ક્ષેત્ર થોડા હો ચાહે, પણ વસ્તુ તો મહા ભગવાન બેહદ, અપરિમીત, અમર્યાદિત, જ્ઞાન લક્ષણ સ્વભાવ ધ્રુવ પડયા હૈ ઉસમેં, પર્યાય બંધ કે મોક્ષકી પર્યાય ઉસમેં હૈ નહીં. આહાહા ! (નિજ સ્વભાવકી યાદ દિલાનેવાલે આપ મહાન ઉપકાર કીયો) એવી વાત છે ભાઈ, લાલચંદજી કલાસ માટે રખા થા આ ગાથા. (મહાન ઉપકાર હૈ) તીન દિન પીછે લીયા આ તો ચોથા વ્યાખ્યાન હૈ ને ? ચોથા વ્યાખ્યાન. સાત દિન હૈ ને તુમ્હારે હાથમેં.

(જેટલા દિન ચલે એટલા) ભલે ચલે, ધીમે ધીમે ચલતે હૈ અહીં આપણે કાંઈ ઉતાવળ નથી. પૂરા કરનેકી બાત નહીં હૈ. ક્યા ભાવ હૈ ઉસકો ઘૂંટનેકી બાત હૈ. (ઘૂંટતે હૈ)

બંધ–મોક્ષ પર્યાય અને પરિણતિ કીયા, દેખો. પહેલે કહા થા કે બંધ મોક્ષકે કારણ અને બંધ–મોક્ષકે પરિણામસે ત્રિકાળી ધ્રુવ શૂન્ય હૈ, અહીંયા કહા કે ઉસસે રહિત હૈ (પર્યાય કીધી– પરિણતિ કીધી) પર્યાય, પરિણતિ રહિત હૈ. ત્યાં પરિણામસે શૂન્ય કહા થા. વિશેષ સ્પષ્ટ કરનેકો ભાષા દૂસરી આ ગઈ સમજમેં આયા ? નિત્યાનંદ પ્રભુ. હૈ–હૈ–હૈ–ભૂતકાળ, વર્તમાનકાળ, ભવિષ્યકાળ બધુ હૈ– એક સમયકી પર્યાય ઉસમેં નહીં. ઐસા

ત્રિકાળી ચૈતન્ય ભાવ, વજ્ર બિંબ ચૈતન્ય ધ્રુવ સ્વભાવ ઉસમેં બંધ ને મોક્ષકી વર્તમાન પર્યાય, હાલત, દશા, મોક્ષકા માર્ગકી પર્યાય, પર્યાય કહો, પરિણામ કહો, પરિણતિ કહો તીનો એક હિ હૈ. મોક્ષકી, સિદ્ધકી પર્યાય, સિદ્ધકા પરિણામ, સિદ્ધકી પરિણતિ ઉસસે રહિત હૈ દ્રવ્ય ધ્રુવ. આહાહા !

"પરંતુ", હવે ઓ તીન બોલ હૈ ને ? "દસ પ્રાણરૂપ જીવત્વ," દસ પ્રાણરૂપ જીવત્વ, પાંચ ઇન્દ્રિયસે જીના ઔર આતા હૈ ને દસ પ્રાણ મન વચન ને કાયા આઠ અને આયુષ્ય અને શ્વાસોશ્વાસ. એ દસ પ્રાણ જો જડ હૈ ઉસસે જીના, ઓ પરમેં ગયે, પણ અપની પર્યાયમેં દસ પ્રાણકી યોગ્યતાસે જીવે, એ બી વ્યવહારમેં ગયે, એ પારિણામિક ભાવ કહા પણ વ્યવહારમેં ગયે, અશુદ્ધતામેં ગયે આહાહા ! અતીન્દ્રિય ભગવાન આત્મા પૂર્ણાનંદ પ્રભુ, ઉસમેં પાંચ ઇન્દ્રિય, ભાવ ઇન્દ્રિયસે જીના, ભાવ ઇન્દ્રિય ઔર મન, વચન, કાયાકા વીર્ય, વીર્ય- ઓ વીર્યસે રહેના, ઔર આયુષ્ય ને શ્વાસ, ઉસકી યોગ્યતા પ્રમાણે અપની પર્યાય રહેના, એ બી અશુદ્ધ પારિણામિકભાવ હૈ. એ શુદ્ધ પારિણામિક નહીં, ક્યોં ? ક્યોં નહીં ? દસ પ્રાણરૂપ જીવત્વ, દસ પ્રાણ હુઆ ને ? એ દસ પ્રાણ-પાંચ ઇન્દ્રિયો, મન-વચન ને કાયા તીન પ્રાણ ઔર આયુષ્ય ને શ્વાસ આ દસ પ્રાણ. ઐસી અપની પર્યાયમેં યોગ્યતા જો હૈ વો લેના હૈ યહાં. ઓ જડકા પ્રાણ આદિ લેના નહીં યહાં. આહાહા ! સમજમેં આયા ?

તો કહેતે હૈ, ઐસે દસ પ્રાણરૂપ જીવત્વ. "અશુદ્ધ પારિણામિક"-"ઔર ભવ્યત્વ, અભવ્યત્વદ્રવ્ય"- એ પર્યાયાર્થિકનયાશ્રિત હોનેસે તીનોંકો અવસ્થાકી દૃષ્ટિસે હોનેસે આહાહા ! ભગવાન આત્માકી પર્યાયમેં અવસ્થામેં, પાંચ ઇન્દ્રિયસે, ભાવેન્દ્રિયસે ટકતે હૈ ઔર વીર્યસે જો ટીકા હૈ, ઔર સક્રિયપણા ઔર આયુષ્યકે યોગ્ય હૈ અથવા શ્વાસ યોગ્ય જો સક્રિયપણા હૈ પર્યાયમેં ઔર સ્થિતિ મુદત ઇતનામેં રહેના, એ એક સમયકી અવસ્થા હૈ, વો પર્યાયાશ્રિત હૈ, દ્રવ્ય-આશ્રિત નહીં ભારે વાત ભાઈ. સમજમેં આયા ? ઓ અવસ્થાકે આશ્રયે હૈ, યે પર્યાયનયાશ્રિત હોનેસે, પહેલા કહા થા કે પારિણામિકપણા શુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકનયાશ્રિત હોનેસે નિરાવરણ હૈ ઐસી સંજ્ઞાવાળા જાનના. આ તો અધ્યાત્મકી કળા હૈ, અધ્યાત્મકા વ્યાયામ હૈ. સમજમેં આયા. ?

ભગવાન આત્મા એમાં દો ભાગ એક ભાગ તો જીવત્વરૂપ ત્રિકાળ, ઓ તો પારિણામિકભાવ સહજ નિરાવરણ ઔર ઉસકી પર્યાય નામ અવસ્થામેં, પાંચ ઇન્દ્રિયાં-આદિસે ટીકતે હૈ, ભાવઇન્દ્રિય આદિ હોં ઔર વીર્ય મન વચન કાયા આદિકા વીર્ય ઇતના, ઔર સક્રિયપણા આદિ, ઔર ઇતની મુદત આયુષ્ય આદિ, ઐસે રહના હૈ વો તો પર્યાયાશ્રિત હૈ, વર્તમાન અવસ્થા આશ્રિત હૈ, "ઓ કારણસે અશુદ્ધ-પારિણામિકભાવ સંજ્ઞાવાળા હૈ"- તીનોકો અશુદ્ધ પારિણામિક સંજ્ઞાવાળા-નામવાળા કહેનેમેં આતા હૈ-

પીછે અશુદ્ધ ક્યું કહનેમેં આતા હૈ ઉસકા ખુલાસા કરતા હૈ આચાર્ય-સમજમેં આયા. ?

ત્રિકાળી શુદ્ધ ભગવાન, ત્રિકાળી જ્ઞાનગુણ, ત્રિકાળી આનંદગુણ, ત્રિકાળી વીર્ય ગુણ, ત્રિકાળી વીતરાગતા ગુણ એટલે ચારિત્ર ઔર ત્રિકાળી સહજ અનંત સબ ગુણ વો તો ધ્રુવ ભાવ હૈ. વો તો દ્રવ્ય નામ વસ્તુકી લક્ષ લેનેવાલી નય ઉસકા ઓ વિષય હોનેસે, ઓ ત્રિકાળી હૈ. અને આ દસ પ્રાણસે જિના ઔર ભવ્ય-અભવ્યપણા યે હૈ એ તો પર્યાય, વર્તમાન અવસ્થાકે આશ્રયસે હૈ. સમજમેં આયા ? ક્યા હૈ દેખો દસ પ્રાણરૂપ જીવત્વ, ભવ્યત્વ ને અભવ્યત્વદ્વય એ તીનોં પર્યાયાર્થિક નયાશ્રિત હોનેસે, અશુદ્ધ પારિણામિકભાવ, એ તો અશુદ્ધ પારિણામિકકી પર્યાય હૈ, ત્રિકાળી શુદ્ધ પરિણામમેં યે હૈ નહીં-

ભારે વાત ભાઈ. ભેદ જ્ઞાનકી બાત હૈ આહાહા ! ચાર બોલ કહા. એક તો ત્રિકાળી શુદ્ધ જીવત્વભાવ, ત્રિકાળ ધ્રુવ ધ્રુવ ધ્રુવ હૈ હૈ હૈ ! બસ ઈતના વો તો દ્રવ્યાર્થિકનયકા વિષય શુદ્ધપારિણામિકભાવ ઔર ઉસકી પર્યાય નામ અવસ્થા નામ દશામેં, દસ પ્રાણરૂપ, ભાવ પ્રાણ અશુદ્ધભાવ ઉસસે જીતે હૈ વહ પર્યાયનયકા વિષય હૈ, અવસ્થા, વર્તમાન અંશકો દેખનેવાલી નયકા યે વિષય હૈ ઔર ભવી-અભવી બી વર્તમાન દેખનેવાલા અંશકા વિષય હૈ. દ્રવ્યાર્થિકનયમેં યે ભવ્ય-અભવ્ય અને અશુદ્ધ ભાવ પ્રાણ હૈ નહીં. આહાહા ! સમજમેં આયા ? કેટલાક કહેતે હૈ ને કે હમ ભવી હોગા કે અભવી હોગા ? તો કહેતે હૈ કે-પર્યાયમેં દૃષ્ટિ હૈ તેરી. માટે તેરી ઐસી ભવ્ય-અભવ્યકી શંકા પડતી હૈ. વસ્તુકી દૃષ્ટિમેં તો ભવ્ય-અભવ્ય હૈ હિ નહિ સમજમેં આયા ? ધર્મકો પાનેવાલા લાયક હું કે ધર્મ નહીં પાનેવાલા લાયક હું ? ભવી-અભવીકી વ્યાખ્યા હૈ. ભાઇ મૈં ધર્મ સમજનેકે લાયક ભવી હું કે મૈં નહીં સમજનેકે લાયક અભવી હું ? અરે ભગવાન ક્યા કહેતે હૈ તું ? એક સમયકી પર્યાયકા લક્ષણવાળા ઓ ઐસા પ્રશ્ન ઉઠાતે હૈ. સમજમેં આયા ? જીસકો ત્રિકાળી જીવત્વ ધ્રુવકી દૃષ્ટિ હુઈ ઓ ભવી યે નહીં ને અભવીયે નહીં એ દસ પ્રાણવાળા ઓ નહિ. સમજમેં આયા ? ભારે ઝીણું કહે આવું. ભાઈ મારગ તો આ હૈ વસ્તુકી સ્થિતિ આ હૈ, એ ઉસકો સમજના પડેગા, સમજના પડેગા સમજના પડેગા જોરસે નહિ (સમજના પડેગા ઉસમેં બોજા હોતા હૈ) બોજા હોતા હૈ. (સહજ સમજના પડેગા) ઐસા સહજ સ્વરૂપ હિ ઐસા હૈ, ઐસા ઉસકો જ્ઞાન કરના બસ. એ હિ બાત હૈ. (સમજના ચાહીયે) આહાહા ! ક્યોં અમુલખચંદજી ક્યા હૈ આ વાતુ માથુકુટ ઈતની.

શ્રોતાઃ- વસ્તુ તો ધ્રુવ હૈ તો પર્યાયમેં અતીંદ્રિય આનંદ આતા હૈ વો કહાંસે આતા હૈ ?

ઉત્તરઃ- પર્યાયમેં પર્યાયસે આનંદ આતા હૈ ઐસી હૈ બાત આહાહા ! (અલૌકિક બાત) પર્યાય ભી સત્ હૈ કે નહિ ? સત્ હૈ કે નહીં ? હૈ ઉસકો આલંબન દૂસરાકા કયા ? સમજમેં આયા ? સુખકા સાગર ભગવાન, પણ પર્યાયમેં સુખકા અનુભવ હો વો ધર્મ,

એ પર્યાયમેં સુખકા અનુભવ હોતા હૈં, દ્રવ્યકા અનુભવ નહીં હોતા હૈ, દ્રવ્ય તો ધ્રુવ હૈ, કુટસ્થ હૈ, એકરૂપ હૈ, સામાન્ય હૈ અભેદ હૈ આહાહા ! ભારે વ્યાખ્યા ભાઈ કુટસ્થ શબ્દકા અર્થ કુટ નામ જે શિખર હૈ ને શિખર પર્વત ઉપર શિખર સ્થિર હૈ, પાણીમેં તો ઐસા તરંગ ઉઠતે હૈ. વો શિખરમેં તરંગ નહીં ઉઠતે, શિખર હોતા હૈ સ્થિર હૈ. ઐસે ધ્રુવ કુટસ્થ હૈ. કુટની પેઠે સ્થ રહેલ આહાહા ! સમજમેં આયા ? (કુટસ્થ નામ આવે ત્યાં વેદાંત યાદ આવે) –

અહીંયા પર્યાયકો ભી કુટસ્થ કહેતે હૈ, અહીંયા તો કેવળજ્ઞાનકો ભી કુટસ્થ કહેતે હૈ પંચાસ્તિકાયમેં, ક્યોંકિ પર્યાય ઐસી ને ઐસી રહેગી ઐસી ને ઐસી, યે નહીં પણ ઐસી ને ઐસી કેવળજ્ઞાન પર્યાય રહેગી તો ઉસકો પંચાસ્તિકાયમેં કુટસ્થ કહા હૈ. આહા ! કઈ અપેક્ષા છે એ સમજના ચાહીયે ને ? સમજમેં આયા ? આ તો ત્રિકાળ એકરૂપ શિખર જેમ રહેતે હૈ, હલતે હૈ શિખર ? ઓ વૈતાળ પર્વત હૈ ને ઉસમેં ૫૦૦ જોજનકા હૈ ને કુટસ્થ, શિખર, શિખર સ્થિર સ્થિર અનાદિ અનંત ઐસા હલના, ઐસા હૈ કુછ ઉસમેં ? (ના-નીચલા ભાગમાંથી પાણા કાઢે છે ઉપલા ભાગમાંથી નહીં) કોઈ કાઢતું નથી. નીચેથી કાઢે ને ઉપરથી કાઢે, શાશ્વત વસ્તુમેંસે કૌન નિકાલતે હૈ ? વો તો બહારકી ચીજ હો તો વો લે લે ઉપરકી ચીજ લઈ આવ્યાને કાંઈક- કહે છે ને આ લોકો આ ચંદ્રમા ઉપર જઈને ધૂળ લઈ આવ્યા. ધૂળ લઈ આવ્યાને ? અરે સૂન તો સહી વીતરાગ ત્રિલોકનાથ સર્વજ્ઞદેવ કહેતે હૈ, ' યહ ચીજ દૂસરી હૈ ને લોકો કાંઈ દૂસરી રીતે ચઢ ગયે હૈ. ' આહાહા ! સમજમેં આયા. ?

અહીં તો ભગવાન આત્મા, શિતળનાથ, લ્યો શિતળનાથ આવ્યા. આજ લાવ્યા ઓલાની પ્રતિમા છે ને શિતળનાથની, સજોત-સૂરત પાસે સજોત હૈ ને ? દો હજાર વર્ષ પહેલાકા ભગવાન હૈં, ભોંયરામેં, આજે વો લાવ્યા હૈ ભાઈ સુરેશ, સુરેશ એ ફોટો લાવ્યો છે કે નહીં ? ક્યાં ગયો સુરેશ ? હેં ? માંદો પડયો છે ? અહીં આવ્યો ' તો ને હમણાં ? (તાવ આવે છે) તાવ આવે છે ઠીક ? બહુ સારી પ્રતિમાનો ફોટો લાવ્યો ' તો-સજોતમાં ગયા ' તાને બહુ સરસ ફોટો પાડયો છે માળે ? (અંકલેશ્વર પાસે) એક બાજુથી એવો ફોટો પાડયો છે આહાહા ! શિતળનાથ, બે હજાર વર્ષ પહેલાની સજોતમાં ગયે થે હમ દો વાર, અંકલેશ્વર પાસ હૈ. શાંત શાંત. અંકલેશ્વરમેં ભી ઉસકે પ્રકારકી મૂર્તિ હૈ, પણ વો જરી ખવાઈ ગઈ છે. પથ્થર ઉસે ક્યા કહેતે હૈ ? (ખીર ગઈ હૈ) ખીર ગઈ હૈ. પુરાણી પ્રતિમા દો હજાર વર્ષ પહેલાકી.

આ તો સનાતન વસ્તુ હૈ ને ? દિગંબર કાંઈ નયા નહિ હૈ. સમજમેં આયા ? ઉસકી પ્રતિમા અનાદિકી હૈ, માર્ગ ભી અનાદિકા હૈ ઔર મોક્ષકા માર્ગકા કારણ દ્રવ્ય ભી અનાદિકા હૈ. આહાહા ! કહેતે હૈ ક્યા ? આ સામે પાના રખ્ખા હૈ કે શું ઉસમેં ખ્યાલ આવે

કે ક્યા અર્થ હૈ.

કે અશુદ્ધ-પારિણામિક ભાવ. કિસકો કહ્યા અશુદ્ધ પારિણામિકભાવ ? અને કિસકો કહ્યા શુદ્ધ દ્રવ્યાર્થિકકા શુદ્ધપારિણામિક ભાવ ? દો બોલ લીયા. એક શુદ્ધપારિણામિકભાવ, એક અશુદ્ધપારિણામિકભાવ.

પારિણામિકભાવકા જો તીન બોલ લીયા થા તત્ત્વાર્થસૂત્રમેં ઉમાસ્વામીએ ઉસમેં દો નિકાલા. એક તો ત્રિકાળ જીવ ધ્રુવસ્વરૂપ આનંદકદ પ્રભુ, એ શુદ્ધ પારિણામિકભાવ ઔર પર્યાયમેં- દસ પ્રાણ ઔર ભવી અભવી એ પર્યાયનયકા પારિણામિકભાવ- આહાહા ! સમજમેં આયા ? ભેદ પડયા ને ભેદ. (પર્યાય માત્ર વ્યવહાર છે) આહાહા !

" અશુદ્ધ પારિણામિક કહેનેમેં આતા હૈ. " " પ્રશ્નઃ- અશુદ્ધ ક્યોં ? " પારિણામિક કહ્યાને અશુદ્ધ ક્યોં ? જીસકો આપ પારિણામિક કહેતે હો અને અશુદ્ધ કહેતે હો. તો દોમેં બાત ક્યાં મિલતી હૈ ? સમજમેં આયા ? (બરાબર) " તો ઉત્તર- સંસારીઓકો શુદ્ધનયસે. " સંસારી પ્રાણીકો શુદ્ધનયસે યે તીન બોલ હૈ હી નહીં. શુદ્ધનયની દૃષ્ટિ કરનેસે સંસારીમેં, ભવી, અભવી ઔર દસ પ્રાણ યે શુદ્ધનયસે હૈ નહીં સમજમેં આયા ? શુદ્ધનયકા વિષય જો ધ્રુવ ઉસમેં યે હૈ નહીં. " ઔર સિદ્ધોંકો તો સર્વથા હિ નહીં "- સિદ્ધ ભગવાન જો હૈ વો " તો સર્વથા હિ દસ પ્રાણરૂપ જીવત્વ, અને ભવ્યત્વ, અભવ્યત્વ દ્વયકા અભાવ હોનેસે. " સિદ્ધમેં તો હૈ હી નહીં. વર્તમાનમેં, ભવીપણા હિ નહીં, અભવીપણા હિ નહીં અને અશુદ્ધ ભાવ પ્રાણ નહીં. (નહીં) એ ભવીપણા સિદ્ધ મેં નહીં. (સિદ્ધ મેં નહીં- તો કોને હોય ?)

વળી એક કોર એમ કહે ભવ્યત્વ ગુણ પારિણામિકભાવે હૈ. (એ તો પર્યાયકી અપેક્ષા) એ તો પર્યાયકી અપેક્ષાએ હૈ. યૂં તો કહેતે હૈ, ખુલાસા કરતે હૈ. સંસારી ઔર સિદ્ધ. દો પ્રકારકી પર્યાયવાળા જીવ તો સંસારીકો શુદ્ધનયસે દેખો તો તીન બોલ નહીં ઉસમેં દસ ભાવ પ્રાણ અને ભવી અભવીપણા શુદ્ધનયસે દેખો તો ઉસમેં નહીં. ઔર સિદ્ધકો તો વર્તમાન પર્યાયમેં હૈ હિ નહીં. સમજમેં આયા. ? માટે ઉસકો અશુદ્ધ કહેનેમેં આતા હૈ. ભારે વાત છે.

સમજાય એવી વાત છે હોં, ન સમજાય એવું નથી, ઐસી બાત યહાં હૈ હિ નહીં, યહાં તો સાદી ભાષા હૈ ઔર સમજાય ઐસી બાત હૈ. ઐસા ન સમજના કે અમને ન સમજાય, ન સમજાય એવું ક્યાં છે ? કેવળજ્ઞાન લેનેકી તાકાત હૈ તો ઈતની બાત ન સમજાય ઐસે તો કલંક લગે, ઐસા કહે તો એઈ પદ્મચંદજી- આહાહા !

કહેતે હૈ, કે અશુદ્ધ પારિણામિક તું કહાંસે લાયા ? ક્યોંકિ અશુદ્ધ પારિણામિક ઐસા તો હમારે ખ્યાલમેં નહીં હૈ. પારિણામિકભાવ બરોબર હૈ- તો કાયમ રહે. આ તો અશુદ્ધ પારિણામિકકે ભાઈ, અશુદ્ધ પારિણામિકકા અર્થ યહ હૈ સંસારી જીવકો શુદ્ધનય સે ધ્રુવ દેખો તો ઉસમેં તીન બોલ હૈ નહીં અને સિદ્ધની તો વર્તમાન પ્રગટ પર્યાયમાં પણ નહીં હૈ. માટે

ઉસકો અશુદ્ધ કહેતે હૈ યે અશુદ્ધ પ્રાણ હૈ યહ આશ્રય કરને લાયક હૈ નહીં.

વિશેષ કહેગા.

પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ.

*****